

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної роботи

Мирослав СОЛОВЕЙ

«23» червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інноваційні моделі обслуговування в сфері туризму та рекреації

галузь знань
спеціальність
рівень вищої освіти
освітня програма
статус дисципліни

24 Сфера обслуговування
242 Туризм і рекреація
другий (магістерський)
Туризмознавство
вибіркова

Форма здобуття освіти	денна/заочна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	II
Кількість кредитів ЄКТС	3
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Розробник: кандидат історичних наук, доцент кафедри психології і туризму
Київського національного лінгвістичного університету Зінченко В.А.

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри психології і туризму

«08» червня 2023 року, протокол № 16

Завідувач кафедри

Олександр БОНДАРЕНКО

СХВАЛЕНО на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології

«23» червня 2023 року, протокол № 9

Голова вченої ради факультету

Ганна КУЧЕРЯВА

1. Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні моделі обслуговування в сфері туризму і рекреації» є формування у майбутніх фахівців сфери туризму, визначених освітньо-професійною програмою фахових компетенцій в питаннях про інноваційні моделі обслуговування в сфері туризму.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

Денна форма здобуття освіти:

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

лекції – 10 год.

семінарські заняття – 10 год.

самостійна робота – 70 год.

Заочна форма здобуття освіти:

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

лекції – 4 год.

семінарські заняття – 2 год.

самостійна робота – 84 год.

Передумовою до вивчення або вибору навчальної дисципліни

Передумовою до вивчення або вибору даної навчальної дисципліни – є розуміння того факту, що інновації в туристичному обслуговуванні постійно мають місце, їх моделі постійно вдосконалюються, і підхід до їх розуміння має бути професійним, з урахуванням найсучасніших тенденцій розвитку туризму, як галузі.

Навчальний курс ставить за мету надати здобувачам вищої освіти широкоформатне уявлення про інноваційні моделі обслуговування, а також про тенденції їх видозмін.

2. Анотація навчальної дисципліни.

Навчальною дисципліною передбачається вивчення історіографії даного питання, змін, які відбувалися в Україні за її період незалежності, з урахуванням розвитку туризму, як бізнесу.

Здобувачі вищої освіти матимуть змогу дізнатися про інноваційні моделі туристичного обслуговування за кордоном, в числі розвинутих країн Європи та інших регіонів. Ознайомитися з кращими моделями вітчизняного обслуговування. Зрозуміти тенденції розвитку інноваційних моделей

туристичного обслуговування на майбутнє.

Навчальним курсом передбачається проведення практичних занять, які нададуть змогу практичного осмислення моделей обслуговування в міжнародному туризмі, при організації проектів прийому іноземних туристів в Україні, а також в процесі організації безпосередньо внутрішнього туризму, і зокрема під час проведення екскурсій.

Окремою темою занять передбачається аналіз інноваційних моделей обслуговування молоді, зокрема студентської і шкільної.

Логічною є можливість зрозуміти тенденції подальшого розвитку інновацій в туристичному обслуговуванні.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни, здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

основні тенденції інновацій в туристичному обслуговуванні;
специфіку інновацій в обслуговуванні зарубіжних туристів, вітчизняних споживачів послуг, в тому числі представників молоді;

уміти:

власноруч моделювати техніку обслуговування туристів;
розв'язувати ситуації, тощо.

Завданням вивчення дисципліни «Інноваційні моделі обслуговування в сфері туризму і рекреації» є ознайомлення здобувачів з кращими і сучасними моделями обслуговування в сфері туризму та рекреації, а також формування таких загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК4. Здатність організувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку

Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)
Код	Результат навчання		
1.1.	Знати основні тенденції інновацій в туризмі та рекреації	Лекції, семінари; пояснюваль но-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу.	Усне поточне опитування під час аудиторних занять, виконання практичного письмового завдання, письмова модульна контрольна робота.
2.1.	Уміти дати оцінку та рекомендації для регіону, територіальної громади та суб'єкта господарювання з відповідності стратегій сталого розвитку туризму;	Семінари. Діалогово-комунікаційний, проблемно-пошуковий.	Усне поточне опитування під час аудиторних занять, письмова модульна контрольна робота.
3.1.	Визначати специфіку інновацій в обслуговуванні зарубіжних туристів;	Лекції, семінари. Діалогово-комунікаційний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький	Оцінювання виконання індивідуальних практичних завдань, письмова модульна контрольна робота.
4.1.	Здатність моделювати техніку обслуговування туристів	Семінарські заняття. Репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький.	виконання індивідуальних завдань, підготовка та захист презентацій, письмова модульна контрольна робота.

**Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із
результатами навчання**

Результати навчання з дисципліни (код)	1.1	2.1	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)				
РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.	+	+	+	+
РН2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.	+	+	+	+
РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.	+	+	+	+
РН7. Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.		+		+
РН9. Розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.		+	+	+
РН10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.	+			+
РН12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.	+	+		+
РН13. Здійснювати аналіз проблем та визначати перспективи розвитку туризму за результатами власних наукових досліджень.	+		+	+

8. Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Денна форма здобуття освіти

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Максимальна кількість балів
------------------	--	---	--

1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота здобувача вищої освіти	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	50

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності кожного здобувача вищої освіти (аудиторна, обов'язкова позааудиторна самостійна робота (*реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*), здійснюється за десятибальною шкалою (від 0 до 10 балів). У кінці вивчення навчального матеріалу кожного організаційного модуля викладач виставляє **окремо** бали за: 1) аудиторну роботу, 2) виконання однієї обов'язкової позааудиторної самостійної роботи з обраної здобувачем вищої освіти теми – як середнє значення усіх поточних оцінок з кожного виду роботи здобувача з округленням до цілого числа. Ці оцінки помножуються на **2** ($10 \times 2 = 20$). Таким чином, сума балів (**максимум 20+20=40**) за зазначені види роботи накопичується в рейтинговому “кошику” здобувача вищої освіти. У кінці вивчення навчального матеріалу модуля викладач виводить також середнє значення всіх поточних оцінок за виконання здобувачем вищої освіти додаткових завдань (*доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*) (**максимум 10 балів**). Визначений середній бал за виконання додаткових завдань додається до попередньо зароблених балів. Сума балів за названі види роботи (**максимум 20+20+10=50**) є рейтинговим балом здобувача вищої освіти за роботу протягом семестру.

Невиконання завдань обов'язкової позааудиторної самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються “0” балів.

Умови допуску до семестрового заліку

При розв'язанні питання про допуск здобувачів вищої освіти до іспиту з «Інноваційні моделі обслуговування в сфері туризму і рекреації» враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі вищої освіти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з дисципліни «Інноваційні моделі обслуговування в сфері туризму і рекреації». Здобувач вважається **допущеним до семестрового заліку**, якщо він **виконав усі види робіт**, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може заробити за різні види роботи під час одного семінарського заняття становить 10 балів.

№ п/п	Види роботи студента на	Кількість балів	Критерії оцінки
-------	-------------------------	-----------------	-----------------

	семінарському занятті		
1.	Відповідь на семінарі з основних питань обговорення теми	9-10	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		7-8	Правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		4-6	Відповідь з порушенням логіки, не аргументована
		2-3	Відповідь з суттєвими помилками
		1	Відповідь що не відповідає змісту питання
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини
2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, участь у обговоренні ключових питань теми)	8-9-10	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		5-6-7	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3-4	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		1-2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної	3-4-5 балів

роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі здобувачі вищої освіти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають репродуктивному (рівень А), алгоритмічному (рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності.

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант № 4

1. Потреба інновацій в туризмі і рекреації (Рівень А).

Максимальна кількість балів – 10.

2. Міжнародні інноваційні моделі обслуговування в туризмі. (Рівень В).

Максимальна кількість балів – 15.

3. Проаналізуйте перспективи подальшого розвитку інноваційних моделей обслуговування в туризмі і рекреації. (Рівень С).

Максимальна кількість балів – 25.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість балів – 10.

9-10 балів – виставляються за бездоганну відповідь.

6-7-8 балів – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

4-5 балів – виставляються за неповну відповідь, в якій багато неточностей.

1-2-3 бали – виставляються за схематичну відповідь, в якій багато фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – 15.

13-14-15 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

10-11-12 балів – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

7-8-9 балів – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми.

3-4-5-6 балів – виставляються за умови неповного, поверхового розкриття змісту проблеми.

1-2 бали – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – 25.

22-23-24-25 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

18-19-20-21 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь.

14-15-16-17 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного підґрунтя.

10-11-12-13 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, але містить незначні недоліки, рівень самостійності в судженнях недостатній.

6-7-8-9 балів – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична; рівень самостійності в судженнях недостатній.

3-4-5 балів – виставляються за умови, якщо у відповіді є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-2 бали – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 50 балів.

Підсумковий контроль

Залік

В умовах дистанційного навчання здобувачі складають залік в **он-лайн режимі** на інформаційній платформі Microsoft Office Teams в реальному часі відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії, складеного деканатом факультету. Обов'язковою умовою складання заліку є підключення з відеозв'язком (з персонального комп'ютера, телефону або іншого пристрою). Під час приєднання здобувача вищої освіти до онлайн конференції він / вона для ідентифікації обов'язково має показати свій студентський квиток, залікову книжку або інший документ, що посвідчує особу.

Процес проведення заліку передбачає співбесіду викладача з кожним здобувачем за питаннями підсумкового контролю (додаються). Надання часу для підготовки до відповіді не передбачається.

Під час складання заліку має здійснюватися відеозапис відповідей здобувачів (з обов'язковим інформуванням про це здобувачів перед початком заліку) з подальшим збереженням цих записів. Здобувачі мають дотримуватися усіх вимог академічної доброчесності. У разі їх порушення викладач припиняє процедуру прийняття заліку у здобувача та виставляє 0 балів.

Критерії оцінювання відповіді здобувача під час заліку:

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	«не зараховано»
1.	Відповідність змісту	Відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. Основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі.	Відповідь здобувача лише частково відповідає/не відповідає змісту питання. Основні проблеми визначено нечітко/не визначено.
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні питання розкриті повністю і ґрунтовно.	Основні питання розкриті лише частково і без належної глибини/зовсім не розкриті.
3.	Термінологічна коректність	Здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни.	Здобувач майже не користується термінологією.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну у такий спосіб:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX	– не зараховано.

Заочна форма здобуття освіти

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

На заліку оцінювання засвоєння здобувачем навчального матеріалу здійснюється так само, як на іспиті. Викладач ставить студентові не менше двох питань, які оцінюються кожне окремо в 4-бальній шкалі (“відмінно” – “5”, “добре” – “4”, “задовільно” – “3”, “незадовільно” – “2”). Потім виводиться загальна оцінка за відповідь на заліку як середнє арифметичне з оцінок за кожне питання з округленням до десятої частки. Ця оцінка помножується на коефіцієнт 20*.

Отримане значення становить підсумковий рейтинговий бал, якому відповідає оцінка за шкалою ЄКТС і оцінка за національною шкалою (“зараховано”, “не зараховано”) за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал (кількість балів за 100-бальною шкалою)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за залік
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	не зараховано

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна форма здобуття освіти				Заочна форма здобуття освіти			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота	
<i>Модуль 1</i>									
<i>Змістовий модуль 1. Інноваційні моделі обслуговування.</i>									
1.	Тема 1. 1. Історія інноваційних моделей обслуговування в туристичному бізнесі.	8	2	–	6	10	2	-	8

* Наприклад, до екзаменаційного білета входять 3 питання. На іспиті за перше питання студент отримав «5», за друге – «4», за третє – «4». Середнє арифметичне з округленням до десятої частки становить 4,3. 4,3 помножуємо на коефіцієнт 20: 4,3 x 20

2.	Тема 2. Міжнародні інноваційні моделі обслуговування в туризмі і рекреації.	8	2	–	6	12	2	2	8
3.	Тема 3. Українські інноваційні моделі обслуговування в туризмі і рекреації.	8	–	2	6	8	–	–	8
4.	Тема 4. Фактори впливу на інновації обслуговування в туризмі і рекреації.	8	–	2	6	8	–	–	8
5.	Тема 5. Перспективи подальшого розвитку інноваційних моделей обслуговування	8	2	–	6	8	–	–	8
6	Тема 6. Моделювання міжнародних інноваційних стандартів обслуговування в туризмі і рекреації	10	2	–	8	8	–	–	8
7	Тема 7. Моделювання українських інноваційних стандартів обслуговування в сфері туризму і рекреації.	10	–	2	8	8	–	–	8
8	Тема 8. Моделювання стандартів обслуговування при організації молодіжного туризму.	10	–	2	8	8	–	–	8
9	Тема 9. Роль та значення інноваційних моделей	10	2	–	8	10	–	–	10

	обслуговування в сфері туризму і рекреації.								
10	Тема 10. Перспективи подальшого розвитку інноваційних моделей обслуговування в туризмі і рекреації.	10	–	2	8	10	–	–	10
	Разом годин за модулем 1	90	10	10	70	90	4	2	84
	Усього годин	90	10	10	70	90	4	2	84

10.Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Гончар, Л. О. (2020). *Контролінг у готельно-ресторанному і туристичному бізнесі : практикум*. Київ: Ліра-К.
2. Гуць, В. С., Коваль, В.А., Русавська, В.А. (2021). *Технологічне устаткування готелів, готельних комплексів*. Київ : Ліра-К, 2021.
3. Забуранна, Л. В., Сіренко К. В. (2016). *Маркетингові комунікації туристичних підприємств: сучасна теорія і практика : монографія*. Київ : Ліра-К.
4. Зінченко, В.А. (2019). Особливості бізнес-планування в системі сфери обслуговування. *Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації*, 2, 284–291.
5. Коваль, П.Ф., Алешугіна, О., Андрєєва, Г.П. (2010). *В'їзний туризм : навч. посіб.* Ніжин : Лук'яненко В. В.
6. Ковешніков, В. С., Ковешнікова, О.В. (2021). *Основи проектування туристично-рекреаційних комплексів : навч. посібник. 2-ге вид.* Київ : Ліра-К.
7. Міхо, О. І. (2020). *Анімація в рекреації та туризмі : словник-довідник*. Київ : Ліра-К.
8. Шульгіна, Л. М., Ткешелашвілі М. Л. (2011). *Маркетингове управління туристичними підприємствами : монографія*. Київ: Астон, 2011.

Додаткова література:

1. Бець, Т.М., Брунець, Б.Р. (2012). Принципи формування туристичної інфраструктури. *Туризм та географія : науковий збірник*, 21, 8-15.
2. Денисенко, М. П., Ольшанська, В. О., Григорчук, Д. В. (2019). Розвиток міжнародного туризму в контексті прогнозів ВТО. *Вчені записки університету "КРОК"*, 4 (56), 41–47.
3. Огієнко, М. (2020). Розвиток регіональних туристичних ринків шляхом впровадження інновацій. *Економічний простір*, 164, 152–159
4. Сидорук, А. (2022). Шляхи впровадження інновацій у регіональний розвиток туризму і гостинності. *Економіка та суспільство*, 40.
5. Скопень, М. М. (2013). *Комп'ютерні інформаційні технології в туризмі : навч. посібник*. Київ : Кондор.

6. Третько, В., Бідюк, Н. (2023). Інноваційні підходи до навчання міжкультурної комунікації майбутніх фахівців сфери обслуговування. *Молодь і ринок*, 2.
7. Устименко, Л. М., Булгакова, Н. В. (2018). *Основи туризмознавства*. Київ : Ліра.
8. Хоменко, Л. М. Прогнозування та планування діяльності туристичних фірм. *Актуальні проблеми наукового й освітнього простору в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів* : Зб. тез доп. Міжнар. науково-практ. конф., м. Мукачево, 14 трав. 2015 р.

11. Додаткові ресурси

1. Державне агентство України з туризму та курортів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>.
2. Сайт Державної служби туризму і курортів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>
3. Tourism Highligts. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.unwto.org>
4. Інформація про туристичні виставки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.autoexpo.ua/ex/toursalon/, www.uitt-kiev.com.
5. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
6. Офіційний сайт Всесвітньої організації туризму. – Режим доступу : www.world-tourism.org.
7. Посилання на сайти офіційних туристичних організацій за країнами світу. – Режим доступу : www.towd.com.
8. Постанова КМУ №326 від 20.03.2022 «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#n10>
9. Звіт про прямі збитки інфраструктури, непрямі втрати економіки від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України, та попередня оцінка потреб України у фінансуванні відновлення. 2022. URL: <https://kse.ua/ua/russia-will-pay/>
10. Члени Ради Безпеки ООН визнають дії Росії такими, що спрямовані на знищення культурної спадщини українців. URL: https://risu.ua/chleni-radi-bezpeki-oon-viznayutdiy-rosiyi-takimi-shcho-spryamovani-na-znishchennya-kulturnoyi-spadshchiniukrayinciv_n130916

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання; програми Microsoft Word, Microsoft Power Point, додатки платформи для дистанційного навчання Microsoft Office 365.